

ISSN 2078-1016

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ

III ТОМ

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ: МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ, ТЕХНОЛОГІЇ

*Присвячується світлій пам'яті
академіка Івана Андрійовича Зязюна*

Київ - Кіровоград, 2014

Кремень Василь Григорович

Доктор філософських наук, професор,
академік Національної академії наук України,
дійсний член (академік) Національної
академії педагогічних наук України,
іноземний член Російської академії освіти.
Президент НАПН України.

Андрущенко Віктор Петрович

доктор філософських наук, професор,
дійсний член (академік) АПН України,
член-кореспондент НАН України.
Ректор Національного педагогічного
університету імені Михайла Драгоманова

Ничкало Неля Григорівна

доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член НАПН України,
академік-секретар Відділення професійної
освіти і освіти дорослих НАПН України

Євтух Микола Борисович

доктор педагогічних наук, професор,
Президія НАПН України,
академік-секретар, Відділення вищої освіти

Євтух Володимир Борисович

доктор історичних наук, професор,
член-кореспондент НАН України,
директор Інституту соціології,
психології та соціальних комунікацій
НПУ імені М. П. Драгоманова

Лапчик Михайло Павлович

доктор педагогічних наук, професор,
академік Російської академії освіти.
Директор Омського наукового
центру Російської академії освіти.

Бондар Володимир Іванович

доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член НАПН України,
директор Інституту педагогіки і психології
Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова.

Глузман Олександр Володимирович

доктор педагогічних наук, професор,
Дійсний член (академік) НАПН України.
Відділення вищої освіти.
ректор Кримського державного
гуманітарного університету

ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАПНУ УКРАЇНИ

Свідоцтво
про державну
реєстрацію
серія КВ № 5049
від 11 квітня 2001 р.

**ВИЩА
ОСВІТА
УКРАЇНИ**

Засновано
в 2001 році

Передплатний індекс
23823

ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЧАСОПИС
3 (54)' 2014

Засновники

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНЕ ІНФОРМАЦІЙНО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО
ВИДАВНИЦТВО «ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА»

Редакційна колегія журналу «Вища освіта України»

Головний редактор

Віктор АНДРУЩЕНКО,

доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік НАПН України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова

Редакційна колегія

Меланія АСТВАЦАТРЯН,

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов Вірменського державного педагогічного університету ім. Хачатура Абовяна (Вірменія)

Віль БАКІРОВ,

доктор соціологічних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, ректор Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна

Леонід ГУБЕРСЬКИЙ,

доктор філософських наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, ректор Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

Наталія ДЕМ'ЯНЕНКО,

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології вищої школи Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова

Микола СВТУХ,

доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, академік-секретар відділення вищої освіти НАПН України

Іван ЗЯЗЮН,

доктор філософських наук, професор, академік НАПН України, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України

Ірина ЗАРУБІНСЬКА,

доктор педагогічних наук, доцент, проректор з міжнародних зв'язків Національного авіаційного університету

Світлана КАЛАШНІКОВА,

доктор педагогічних наук, професор, перший заступник директора з науково-дослідницької діяльності Інституту вищої освіти НАПН України

Галина КОЗЛАКОВА,

доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу теорії та методології природничої й інженерної освіти Інституту вищої освіти НАПН України

Беата КОСОВА,

доктор філософії, професор педагогічного університету, ректор університету Матея Бела (Словацька Республіка)

Костянтин КОРСАК,

доктор філософських наук, професор, завідувач відділу теорії та методології природничої й інженерної освіти Інституту вищої освіти НАПН України

Наталія КОЧУБЕЙ,

доктор філософських наук, доцент, професор Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (заступник головного редактора)

Василь КРЕМЕНЬ,

доктор філософських наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент НАПН України

Серап КУРБАНОГЛУ,

професор, декан факультету педагогічного менеджменту університету Хаджеттепе (Туреччина)

Володимир ЛУГОВИЙ,

доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, перший віце-президент НАПН України (перший заступник головного редактора)

Василь МАЙБОРОДА,

доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу теорії та методології гуманітарної освіти Інституту вищої освіти НАПН України

Ганна ОНКОВИЧ,

доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу теорії та методології гуманітарної освіти Інституту вищої освіти НАПН України (заступник головного редактора)

Ірина ПРЕДБОРСЬКА,

доктор філософських наук, професор, головний науковий співробітник відділу змісту, філософії та прогнозування вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України

Віктор РЯБОВ,

доктор історичних наук, професор, член-кореспондент Російської академії освіти, президент державного бюджетного освітнього закладу міста Москви «Московський міський педагогічний університет» (Росія)

Зореслав САМЧУК,

доктор філософських наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу соціальних проблем вищої освіти та виховання студентської молоді Інституту вищої освіти НАПН України

Ірина СТЕПАНЕНКО,

доктор філософських наук, професор, головний науковий співробітник відділу змісту, філософії та прогнозування вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України

Михайло СТЕПКО,

кандидат фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор Інституту вищої освіти НАПН України

Жаннета ТАЛАНОВА,

доктор педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник, завідувач відділу політики та врядування у вищій освіті Інституту вищої освіти НАПН України

Олександр ФЕДОРОВ,

доктор педагогічних наук, професор, президент Російської асоціації кіноосвіти та медіапедагогіки (Росія)

Ольга ЯРОШЕНКО,

доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник відділу педагогіки і психології вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України

**Схвалено рішенням вченої ради Інституту вищої освіти НАПН України,
протокол № 7/11 від 29.09.2014.**

**Адреса редакції: 01014, м. Київ-14, вул. Бастіонна, 9.
Інститут вищої освіти НАПН України**

ЗМІСТ

С.Г. МЕЛЬНИЧУК ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА ВИЩОЇ ШКОЛИ	4
О.В. ГЛУЗМАН ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ АЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН	8
О.П. ВОЛОШИН ОСОБЛИВОСТІ ТЕАТРАЛЬНИХ ТРЕНІНГОВИХ СИСТЕМ	17
М.В. ГРИЦЕНКО ПРАКСЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РІВНОГО ДОСТУПУ ДО ЯКІСНОЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	23
О.А. ГУШКО СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ВИКОРИСТАННІ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ	32
С.І. КЛЮЧКА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ВИЩОЇ ШКОЛИ	39
І.О. КРАСЮК З ДОСВІДУ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ МЕТОДІВ МАЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ НА ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТАХ	43
Ю.В. КОНОВАЛЕНКО ГЛАСНІСТЬ ЯК СТИМУЛЯТОР АКТИВНОГО ВИСВІТЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИМИ ПЕДАГОГІЧНИМИ ЧАСОПИСАМИ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ В 1985-1991pp.	49
О.Б. ЧЕРНОБАЙ ПРО ОСОБЛИВОСТІ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЗНАНЬ	60
Y. ROMANENKO, I GRYSHAN ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF THE BOLOGNA PROCESS	66
В.О. КРАВЦОВ АКсіОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕТОДОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ	74
В. І. МАКАРЕНКО, К. С. МАКАРЕНКО, О. В. МАКАРЕНКО, О. В. СІЛКОВА МЕТОД ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОЕКТІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ	82
О.В. РАДЗІМОВСЬКА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВА САМОРЕГУЛЯЦІЯ ВИКЛАДАЧА ЯК ОДНА З ОЗНАК ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ	92
І.Ф. ЦЕБРУК, Л.В. СЕРМАН НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК “ENGLISH FOR POSTGRADUATE STUDENTS” ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ АСПІРАНТІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	101
В.П. ТИМЕНКО ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	107
О.А. ГАВРИЛЕНКО ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	117
С.А. СВІЖЕВСЬКА СТУДЕНТСТВО ЯК КОНСТРУКТИВНИЙ ПАРТНЕР У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СИСТЕМИ ГАРАНТІЇ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	123
М.М. МАРУСИНЕЦЬ СПЕЦІАЛЬНА ПЕРЕПОДГОТОВКА УЧИТЕЛІВ НАЧАЛЬНИХ КЛАСОВ АВСТРИЇ: ТЕХНОЛОГІЧЕСКИЙ АСПЕКТ	130
Г.І. СОТСЬКА РЕАЛІЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ	137
О.П. ГОРБАЧЕВСЬКА, Г.С. ДРАГАН, С.В. ЄГОРОВ, В.В. ЛАПІНСЬКИЙ, СПОДАРЕЦЬ Д. В. ХМАРНІ ТА ГРІД-ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УНІВЕРСИТЕТІВ	143
РЕФЕРАТИВНИЙ ОБЗОР СТАТЕЙ НОМЕРА	153
ABSTRACT REVIEWS OF JOURNAL ARTICLES	157

Журнал «Вища освіта України» згідно з постановою Президії ВАК України від 26 січня 2011 р. № 1 – 05/1 внесено до Переліку видань, де можуть друкуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата педагогічних і філософських наук.

креативної особистості майбутнього вчителя / Іванова В.В. // Інтернет ресурс : режим доступу http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis.

5. Яковенко Т.В. Застосування педагогічних технологій для розвитку креативності майбутнього інженера-педагога / Яковенко Т.В. // Інтернет ресурс : режим доступу <http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI>.

Література

1. Klyshev N.Y. Creativity: scientific construct or vital necessity / Klyshev N.Y. // Problems of Education. - 2004. - № 6 (41). - P.30.

2. Klyuchka S.I Interactive teaching technology as a prerequisite for the development of creative potential future professional / Klyuchka. S.I // Psycho-pedagogical problems of formation of modern professional: Coll. sciences. century., International scientific and practical conference (Ukraine, Kharkov, 11 - 12 June 2014) - Kharkiv, Kharkiv National Economic University named Semyona Kuznetsya, 2014. - p. 146-151.

3. Lebedeva M. Creative teaching methods /. Lebedeva M. // IX International Scientific and Practical Internet - Conference: "Modern methods of foreign language teaching vocational guidance in higher education" ,28-30 April 2014 Conference Abstracts / Online Resource: mode Access <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1028>

4. Ivanova V.V. Creative approach to teaching as a form of creative personality future teacher / Ivanova V.V. // Online Resource: Access http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis.

5. Yakovenko T.V. The use of educational technology for the development of creativity future engineer-teacher / Yakovenko T.V. // Online Resource: Access <http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI>.

Literatura (транслітерація)

1. Klyshev N.Y. Kreatyvnist: naukovyi konstrukt chy zhyttieva neobkhidnist / Klyshev N.Yu // Problemy vykhovannia. - 2004. - # 6 (41). - S.30.

2. Klyuchka S.I. Interaktyvni tekhnolohii navchannia, yak peredumova rozvytku tvorchoho potentsialu maibutnoho fakhivtsia / Kliuchka S.I // Psykholoho-pedahohichni problemy stanovlennia suchasnoho fakhivtsia : zb. nauk. st., materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Ukraina, Kharkiv, 11 – 12 chervnia, 2014 r.) – Kharkiv : Kharkivskiy natsionalnyi ekonomichnyi universytet imeni Semena Kuznetsia, 2014. – s. 146-151.

3. Liebidieva M. Kreatyvni metody navchannia / M. Liebidieva // IX Mizhnarodna naukovo-praktychna Internet – konferentsiia: "Suchasni metody vykladannia inozemnoi movy profesiinoho spriamuvannia u vyshchii shkoli", 28-30 kvitnia 2014 r. Tezy konferentsii / Internet resurs : rezhym dostupu <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1028>

4. Ivanova V.V. Kreatyvnyi pidkhid do navchannia yak zasib formuvannia kreatyvnoi osobystosti maibutnoho vchytelia / Ivanova V.V. // Internet resurs : rezhym dostupu http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis.

5. Yakovenko T.V. Zastosuvannia pedahohichnykh tekhnolohii dlia rozvytku kreatyvnosti maibutnoho inzhenera-pedahoha /Yakovenko T.V.// Internet resurs : rezhym dostupu <http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI>.

УДК 378.016:74

З ДОСВІДУ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ МЕТОДІВ МАЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ НА ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТАХ

І.О.КРАСЮК

У статті розкривається зміст фахового спецкурсу з історії методів малювання в Україні для магістрантів художньо-графічних факультетів. Подаються цілі й завдання, вимоги до знань і умінь студентів, описується зміст навчального матеріалу, логіка його вивчення, окреслюються основні методи і

підходи, що забезпечують засвоєння студентами найважливіших тенденцій розвитку художньої освіти, методик навчання образотворчого мистецтва, усвідомлення цінності здобутків художніх шкіл минулого й сьогодення. Робиться висновок щодо необхідності при побудові змісту фахових спекурсів урахування найкращих традицій вітчизняної художньо-педагогічної освіти та можливостей новітніх педагогічних технологій.

Ключові слова: методики навчання образотворчого мистецтва, художньо-педагогічна освіта.

Постановка проблеми. Вища освіта ХХІ ст. має забезпечити виховання цілісної особистості, розвиток її здібностей. Критерієм освіченості спеціаліста, його інтелігентності й високої професійної культури виступає ступінь його причетності до національних духовних цінностей, активності у відстоюванні гуманістичних ідей на тлі характерних для нашого часу прагматизму та раціоналізму. На нашу думку, вихід із соціально-економічної кризи безпосередньо залежить від стану розвитку освіти, рівня кваліфікації фахівців, зокрема педагогів, від творчого характеру їх діяльності, рівня загальної, професійної та художньо-естетичної культури.

Курс на становлення та зміцнення української державності, інтеграцію в європейське та світове співтовариство, відмову від тоталітарного режиму й побудову громадянського суспільства визначають основні напрями реформування навчально-виховного процесу з підготовки спеціалістів із високою професійно-художньою культурою – магістрів з образотворчого мистецтва.

Система такої підготовки спирається на кращі здобутки в галузі художньої освіти й мистецької педагогіки, вітчизняний і зарубіжний досвід. Теоретичним підґрунтям оновлення змісту підготовки магістрів з образотворчого мистецтва є наукові праці з питань розвитку вітчизняної освіти (А. Алексюк, І. Бех, Г. Ващенко, Л. Вовк, О. Дубасенюк, М. Євтух, С. Золотухіна, В. Кремень, В. Лозова, Н. Ничкало, М. Стельмахович, О. Сухомлинська, Д. Федоренко, М. Ярмаченко); національної культури України (Д. Антонович, М. Аркас, О. Воропай, М. Грушевський, Д. Дорошенко, І. Огієнко, О. Субтельний, Т. Усатенко, Н. Шип); роботи мистецтвознавців, педагогів-художників із питань історії вітчизняної художньої культури (В. Веретенников, Д. Багалій, В. Даниленко, О. Жабатюк, П. Жолтовський, І. Малиніна, Д. Міллер, М. Мурашко, Є. Рєдін, М. Раєвська-Іванова, М. Ростовцев, В. Стасов, Ю. Турченко, Р. Шмагало, Н. Яворська); праці українських теоретиків мистецької та художньої освіти (В. Бутенко, І. Зязюн, С. Кновець, Л. Масол, О. Отич, О. Рудницька, В. Орлов, Л. Соколюк, І. Удріс, О. Фурса).

У наш час особливої актуальності набуває проблема поєднання сучасних технологій викладання навчальних курсів образотворчого мистецтва, художньої праці, дизайну, основ естетики та культурології з усталеними традиціями вітчизняної художньої педагогіки. Виходячи з цього, постає проблема змістовного наповнення тих курсів, що розкривають майбутньому фахівцеві історію методів малювання в

Україні.

Для підготовки висококваліфікованих фахівців вищої категорії в галузі дисциплін образотворчого циклу, обізнаних з досягненнями світового та національного мистецтва, ознайомих з методами та методиками провідних художників-новаторів в педагогічній і мистецькій освіті та спроможних виховувати у сучасній молоді естетичні почуття, художній смак, мистецтвознавчу обізнаність та надати знання в галузі основ образотворчої грамоти було розроблено та впроваджено спецкурс «Історія методів малювання в Україні» для магістрантів спеціальності 8.02020501 «Образотворче мистецтво».

Мета статті полягає в розкритті змісту й методики викладання фахових спецкурсів для магістрантів художньо-графічних факультетів.

Завдання статті є визначення цілей, переліку завдань, змісту, методів й технології, що покладені в основу викладання історії методів малювання в Україні.

Виклад основного матеріалу. Під час розробки змісту спецкурсу ми орієнтувалися на певні показники та вважали, що по завершенню студент магістратури повинен *мати уявлення щодо:* розвитку теорії і методики викладання образотворчого мистецтва в Україні та за кордоном; сучасних методів і принципів організації навчання образотворчого мистецтва у вищій школі; сучасних підходів до оцінки історичного поступу в еволюції методів викладання образотворчих дисциплін на Україні. *Знати:* психологію сприйняття і вимоги до засобів наочності; сутність художнього сприйняття, його етапів і засобів; загальні принципи організації художньої діяльності; категорії відносин у системі «викладач – студент» в процесі проектування та реалізації художнього образу; методичні основи сучасних форм організації навчання студентів; основні художні школи, що діяли на території України та зміст і засоби навчання в них; провідні художні техніки і методики навчання малюванню в їх історичній ретроспективі. *Уміти:* аналізувати мистецтвознавчу літературу; твори сучасних педагогів-новаторів з питань мистецької освіти; давати оцінку діяльності художніх шкіл минулого й сьогодення; проводити порівняльний аналіз методик навчання образотворчому мистецтву; використовувати набутий теоретичний та практичний досвід у педагогічній діяльності; здійснювати системний підхід до формулювання цілей і завдань у художній діяльності; реалізувати художньо-творчі ідеї в практичній та теоретичній педагогічній діяльності; самостійно та під керівництвом фахівців планувати та проводити заняття з навчання образотворчому мистецтву; здійснювати науково-мистецтвознавчі дослідження; використовувати сучасні засоби навчання образотворчому мистецтву; вбачати прогресивність та потенціал образотворчого мистецтва в загальному розвитку особистості.

Загальний обсяг курсу складає 54 години – 1,5 кредитів ECTS, що включає в себе: 14 год. лекційних, 14 год. семінарських занять та 26 год.

самостійної роботи.

Спецкурс було побудовано за кредитно-модульною структурою. Зміст навчального матеріалу структуровано за двома змістовими модулями: 1) Розвиток художньої освіти в Україні; 2) Методики навчання образотворчому мистецтву. Розглянемо зміст спецкурсу «Історія методів малювання в Україні».

Змістовий модуль 1. Розвиток художньої освіти в Україні

Тема 1. Вступ. Іконописна майстерня Києво-Печерської Лаври.

Домонгольська доба. Володимир Великий – основоположник Київської школи. Церква – осередок народного виховання та освіти. Іконографія монументально-живописних шкіл Київської Русі. Шляхи художньої освіти в Україні. Шкільна освіта, її традиційність, конфесійний характер. Культурний зріст Західної Європи та зародки фахової художньої освіти в XVII ст. на Україні. Малярня Києво-Печерської Лаври, характеристика періодів її розвитку.

Тема 2. Львівське братство, запровадження і творчий розвиток західноєвропейських художніх традицій. Львівська братська школа. Патріархально-авторська атмосфера Львівської малярні. Львівський коледж дизайну: історія, традиції, перспективи.

Тема 3. Художньо-образотворчі аспекти освітянської діяльності Києво-Могилянської Академії. Значення Києво-Могилянської Академії в розвитку українського мистецтва XVII-XVIII ст. Академічна система викладання. Вплив національних традицій. Пошуки нових форм та напрямів у педагогічній освіті. Спорідненість методик двох Київських осередків того часу. Педагогічна діяльність Якова Одинцова.

Тема 4. Осередки художньої освіти в Україні першої половини XIX ст. XIX ст. – зорієнтованість мистецтва на реалістичне відтворення дійсності. Праці Й. Пестолоцці та його послідовників у галузі методик малювання. Аналіз стану викладання образотворчих дисциплін у навчальних закладах різного рівня в ретроспективі від кінця XVIII ст. Огляд художньої, просвітницької та педагогічної діяльності Харківського університету (з 1805 р.), Волинського ліцею (з 1805 р.), Рішельєвського ліцею в Одесі (з 1817 р.), Ніжинської гімназії вищих наук (з 1820 р.). Розвиток художньої освіти на базі Київського Університету. Досвід практики та творчої активності художників-педагогів того часу (зокрема, Ф. Клембовського). Поняття «художньої освіти», її типологія, змістові лінії та вертикаль.

Тема 5. Художня освіта в Україні другої половини XIX ст. – початку XX ст. Становлення фахової художньої освіти на Правобережній Україні. Видатні митці художньої освіти, короткий зміст їх діяльності й створених ними художніх шкіл (М. Пимоненко, О. Мурашко, С. Костенко, І. Їжакевич, О. Курінний, Г. Світлицький, Е. Кузьмін, П. Яремич). Харківська художня школа М. Раєвської-Іванової, короткі відомості, зміст навчальних програм і методичних підходів у навчанні

малюванню. Діяльність Академії мистецтв, художників-передвижників і пересувних художніх виставок на Україні, їх вплив на розвиток художньої освіти. Вплив європейських центрів на становлення художньої освіти в Україні. Львівська художня школа-студія О. Новаківського. Структура художньої освіти на початок ХХ ст., роль і місце в ній вітчизняних художніх шкіл. Київська Академія мистецтв (з 1918 р.).

Змістовий модуль 2. Методики навчання образотворчому мистецтву

Тема 6. Образотворче мистецтво в змісті шкільної освіти України. Розвиток Народної освіти у ХІХ ст. в системі централістичної імперської політики. Огляд змісту навчання предметів фахового циклу (малювання, креслення, краснопису, художньої праці) у різних типах навчальних закладів. Система підготовки й підвищення кваліфікації фахівців з образотворчого мистецтва у ХІХ ст. Художньо-педагогічна освіта у ХІХ – ХХ ст. Провідні художньо-освітні центри: Київ, Харків, Полтава, Одеса, Катеринослав. Жіноча освіта. Київська рисувальна школа (з 1875 р.) та художнє училище (з 1901 р.) М. Мурашка, етапи розвитку, авторські методики й навчальні програми. Стан методики викладання образотворчого мистецтва в фахових школах зазначеного періоду.

Тема 7. Педагогічні погляди педагогів-новаторів в галузі художньої освіти. Поняття «художньої школи», її ознак, принципів функціонування, впливу на суспільний прогрес людства. Педагогічні погляди художника-педагога М. Мурашка. Педагогічна система М. Бойчука та розвиток її принципів. Теоретичні аспекти викладацької системи О. Богомазова.

Тема 8. Зміст художньої освіти Галичини на початку ХХ ст. Художньо-освітня спадщина Галичини на початку ХХ ст. Поняття «художньо-промислової освіти». Внесок у розвиток художньої освіти праць художників-педагогів Галичини. Естетика декоративно-прикладного напрямку Галичини та педагогічна освіта. Осередки художньо-промислової та дизайн-освіти Галичини. Устав та навчальні програми художніх закладів Галичини. Порівняльний аналіз методик викладання мистецьких дисциплін.

Тема 9. Миргородська художньо-промислова школа імені М. Гоголя. Історія відкриття, концепції підготовки фахівців у Миргородській художньо-промисловій школі. Етапи розвитку школи. Вплив художників-педагогів, громадськості, меценатів на становлення методик підготовки промислових художників. Аналіз навчальних планів і програм, авторських методик навчання образотворчому мистецтву, окремим художнім технікам. Педагогічна діяльність і художня спадщина О. Сластіона.

Тема 10. Професійна діяльність художника-педагога сучасної української національної школи. Сучасна система художньої освіти в

Україні. Огляд діяльності провідних вищих навчальних закладів у підготовці художника-педагога. Модель художника-педагога, зміст його професійної підготовки в умовах євроінтеграції і глобалізації, піднесення національного мистецтва. Презентація художніх осередків України.

Узагальнююче заняття. Вітчизняна художньо-педагогічна освіта в контексті Болонського процесу: проблеми і завдання. Захист методичних проектів.

Для викладання спецкурсу нами було відібрано низку методів, що відповідають специфіці підготовки магістрів з образотворчого мистецтва, а саме: пошукові, проблемні, дискусійні. Широко застосовувалися: лекції-дискусії, лекції зі зворотнім зв'язком, мультимедійні й проблемні лекції; семінари-практикуми, семінари в формі «круглого столу», семінари в формі «усного журналу» тощо, а також мікровикладання, відео-метод, метод образних картин, моделювання.

Для більш змістовної організації самостійної роботи магістрантів було використано можливості методичних і навчальних кабінетів факультету, що містять спеціально відібраний фонд і колекції творів мистецтва, репродукцій, тематичних альбомів тощо, літературу з історії мистецтва. З урахуванням складності заявлених завдань, проаналізовано й методично опрацьовано можливості мережі Інтернет, спеціалізованих сайтів, електронних бібліотек, віртуальних музеїв і виставок, колекцій тощо.

Практика показала доцільність завершення вивчення спецкурсу презентацією методичних проектів, які мають втілювати як теоретичну розробку теми, так і методичну розробку заняття, що може бути використана в практиці вищої педагогічної школи. З-поміж тематики методичних проектів:

- Використання західноєвропейських художніх традицій в іконописних майстернях Києва.
- Львівський коледж дизайну: історія, традиції, перспективи.
- Вплив європейських центрів на становлення художньої освіти України.
- Система методик художньої школи К. Костанді в Одесі ХІХ ст.
- Проблеми становлення художньої освіти в працях вітчизняних науковців Л. Соколюк та Р. Шмагало.
- Поєднання світових тенденцій та національних традицій в школах мистецтв України.
- Вплив художньо-педагогічної діяльності М. Мурашка на розвиток сучасної художньої освіти.
- Художньо-педагогічна спадщина М. Раєвської-Іванової.
- Творча й педагогічна діяльність О. Мурашка.
- Порівняльний аналіз методик викладання мистецьких дисциплін у освітніх закладах Галичини в ХІХ ст.

- Естетика декоративно-прикладного напрямку Галичини та педагогічна освіта в історичній ретроспективі.
- Методика викладання творчих дисциплін у Миргородській художньо-промисловій школі ім. М. Гоголя.
 - Становлення художньо-промислової освіти в Україні.
 - Становлення дизайн-освіти в Україні.
 - Становлення художньо-педагогічної освіти в Україні.
 - Становлення художньої освіти в Україні.
 - Становлення та розвиток вищої педагогічної освіти в контексті Болонського процесу.
 - Художньо-естетична освіта та шляхи її модернізації.

Висновки. Для формування в майбутніх викладачів образотворчого мистецтва необхідних фахових знань не перебільшену роль відіграють фахові узагальнюючі спецкурси, які мають бути побудовані з урахуванням найкращих традицій вітчизняної художньо-педагогічної освіти та можливостей новітніх педагогічних технологій.

Література

1. Красюк І. О. Нариси з історії розвитку художньої освіти на Україні в XIX – на початку XX ст. : навчально-методичний посібник / Ірина Олександрівна Красюк. – вид. 2., доп. і перероб. – Кривий Ріг, 2012. – 256 с.
2. Основи викладання мистецьких дисциплін : навч. посібник / ред. О. Рудницька. – К. : Експрес-об'ява, 1992. – 183 с.
3. Ростовцев Н. Н. История методов обучения рисованию. Русская и советская школы рисунка / Н. Н. Ростовцев. – М. : Просвещение, 1982. – 240 с.
4. Шмагалю Р. Мистецька освіта в Україні середини XIX – середини XX ст.: Структурування, методології, художні позиції / Ростислав Шмагалю. – Львів : Українські технології, 2005. – 528 с.

References

1. Krasjuk I. O. Narisi z istorii rozvitku hudozhn'oi osviti na Ukraïni v XIX – na pochatku XX st. : navchal'no-metodichnij posibnik / Irina Oleksandrivna Krasjuk. – vid. 2., dop. i pererob. – Krivij Rig, 2012. – 256 s.
2. Osnovi vkladannja mistec'kih disciplin : navch. posibnik / red. O. Rudnic'ka. – K. : Ekspres-ob'java, 1992. – 183 s.
3. Rostovcev N. N. Istorija metodov obuchenija risovaniju. Russkaja i sovetskaja shkoly risunka / N. N. Rostovcev. – M. : Prosveshhenie, 1982. – 240 s.
4. Shmagalo R. Mistec'ka osvita v Ukraïni seredini XIX – seredini XX st.: Strukturuvannja, metodologii, hudozhni pozicii / Rostislav Shmagalo. – L'viv : Ukraïns'ki tehnologii, 2005. – 528 s.

ГЛАСНІСТЬ ЯК СТИМУЛЯТОР АКТИВНОГО ВИСВІТЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИМИ ПЕДАГОГІЧНИМИ ЧАСОПИСАМИ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ В 1985-1991рр.

Ю.В. КОНОВАЛЕНКО

У статті аналізуються можливості запозичень і впровадження нових форм діяльності вищої педагогічної школи близького зарубіжжя. Розглядається висвітлення українськими періодичними педагогічними часописами зарубіжного досвіду підготовки майбутнього вчителя в пору гласності 1985-1991 рр..

Ключові слова: зарубіжний досвід, підготовка вчитель, гласність, часописи, впровадження, новації.